

**Evaluatie en jaarverslag van de Rekenkamercommissie van de gemeente Renkum
een jaar na installatie,
periode april 2010 – april 2011**

Inhoud

1. Inleiding

- 1.1 Aanleiding
- 1.2 Kader
- 1.3 Aanpak
- 1.4 Evaluatie-beslispunten

2. Startcondities en resultaten Rekenkamercommissie

- 2.1 Uitgangspunten
- 2.2 Feitelijke start
- 2.3 Productie Rekenkamercommissie vanaf april 2010

3. Rol van de Rekenkamercommissie in relatie tot andere partijen

- 3.1 Raad
- 3.3 College en ambtelijke organisatie
- 3.4. Afstemmingsoverleg Rekeningcommissie

4. Functioneren Rekenkamercommissie

- 4.1 Werkwijze
  - 4.1.1. *onderlinge samenwerking*
  - 4.1.2. *taakverdeling*
  - 4.1.3. *onderzoek zelf doen of uitbesteden*
  - 4.1.5. *budget*
- 4.2 Samenstelling
- 4.3 Ondersteuning

5. Samenvatting

6. Conclusies

7. Aandachtspunten

8. Aanbevelingen

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Uw raad heeft op 29 oktober 2009 op basis van een evaluatie van de vorige Rekenkamercommissie (Rkc) besloten verder te gaan met een volledig externe Rkc, bestaande uit drie personen, waarbij de leden van uw rekeningcommissie als raadsklankbordgroep fungeren.

Op 12 april 2010 zijn bij raadsbesluit de heer ir. D. Nijland (voorzitter), mevrouw drs. M.H.A.M. Penninx en de heer drs. R.C. Hoekstra door u benoemd. Dit gebeurde toen voor de duur van een jaar en na dit jaar zou het functioneren van deze nieuwe Rkc geëvalueerd worden en is herbenoeming door uw raad mogelijk.

Met deze nieuwe voltallige Rkc in de voorgestelde bezetting wordt beoogd een basis te leggen voor een goed functionerende Rkc, die één tot twee onderzoeken per jaar doet, waarvan de uitkomsten kunnen bijdragen aan een verbetering van de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur.

Dit evaluatierapport dient als basis voor uw besluitvorming omtrent de herbenoeming van de huidige leden en bestaat uit zowel een evaluatie van de uitgevoerde werkzaamheden, alsook een evaluatie van de samenwerking met en tussen de Rkc leden, de griffie en de Rekeningcommissie.

Bij het maken van een opzet voor een jaarverslag van de Rkc is gebleken dat de onderwerpen die in het evaluatierapport aan de orde worden gesteld, in grote lijnen overeen komen met de zaken die in het jaarverslag zouden worden behandeld. Er is dan ook voor gekozen dit jaar geen separaat jaarverslag van de Rkc op te stellen, maar de evaluatie tevens als jaarverslag aan te merken.

1.2. Kader

De Wet dualisering gemeentebestuur die in maart 2002 in werking is getreden, stelt onder meer, dat iedere gemeente een Rekenkamer(commissie) dient te hebben, ter versterking van zijn controlerende taak (art. 81a Gemeentewet).

De Rkc is een commissie van de raad ex art. 84 Gemeentewet, in die zin dat de leden van de Rekenkamercommissie worden benoemd door de raad en de taken en bevoegdheden van de Rekenkamercommissie worden geregeld in een verordening van de raad.

1.3. Aanpak

Aangezien de Rkc in haar huidige bezetting eerst sinds een jaar functioneert en er in dat jaar één onderzoek is gedaan dat in mei aan uw raad wordt voorgelegd, is de evaluatie enigszins eenvoudiger van aard dan de evaluatie van april 2008. Toen is er een korte enquête gehouden onder de fractievoorzitters uit de raad, de collegeleden en enkele personen uit de ambtelijke organisatie over hun ervaringen met en hun indrukken over de werkzaamheden van de Rekenkamercommissie.

Er is toen gekozen voor het verwerken van die resultaten in een zelfevaluatie van de Rekenkamercommissie. Dit kon ook zo gebeuren omdat toen twee raadsleden in de Rkc zitting hadden. Op grond van vorengaande is er dit keer voor gekozen om de evaluatie te laten voorbereiden en uitvoeren door de voorzitter van de rekeningcommissie in overleg met

de voorzitter van de Rekenkamercommissie.

Het verslag van deze evaluatie is aan de andere Rekenkamercommissie leden voorgelegd en zij zijn in de gelegenheid gesteld hun opmerkingen hierover te maken.

Daarna zijn de resultaten voorgelegd aan de rekeningcommissie, als klankbordgroep van de Rkc. Al deze bevindingen vormen de basis voor het voorliggende evaluatie rapport.

1.4. Evaluatie-beslispunten

Punten waarover de raad zich naar aanleiding van deze evaluatie zal moeten uitspreken, zijn de volgende:

- * samenstelling van de Rekenkamercommissie bestaande uit externe leden;
- * herbenoeming leden;
- * aantrekken nieuw Rkc lid;
- * werkwijze Rekenkamercommissie, waaronder de ondersteuning van de Rekenkamercommissie.

Deze evaluatie-beslispunten worden in het laatste hoofdstuk benoemd, in de vorm van aanbevelingen. Een en ander wordt tevens verwoord in het raadsvoorstel dat bij deze evaluatie notitie hoort. In het laatste hoofdstuk staan tevens de actie- cq verbeterpunten beschreven die de Rekenkamercommissie zelf ter hand zal nemen.

2. Startcondities en resultaten Rekenkamercommissie

2.1. Uitgangspunten

De gemeenteraad van Renkum heeft in zijn raadsvergadering van 29 oktober 2008, na twee jaar ervaring met een gemengde Rkc (externe leden en raadsleden) besloten tot het instellen van een Rekenkamercommissie bestaande uit enkel externe leden.

Van de externe leden wordt onderzoekservaring en kennis van de belangrijkste beleidsterreinen van de overheid verwacht. De opdracht aan de Rekenkamercommissie is om één tot twee onderzoeken per jaar te doen. Van de externe leden wordt verwacht dat ze voornamelijk zelf het onderzoek ter hand nemen.

De griffie is in 2008 aangewezen als de vaste ambtelijke ondersteuning van de Rkc. De griffier en de plaatsvervangend griffier hebben hiervoor maximaal 0,2 fte (één dag per week) beschikbaar gekregen.

2.2 Feitelijke start

De raad heeft op 28 oktober 2008 een aangepaste verordening "Rekenkamercommissie gemeente Renkum" vastgesteld naar aanleiding van de keuze voor een externe Rkc. Het Reglement van orde en het onderzoekprotocol zijn door de vorige Rekenkamercommissie zelf opgesteld. De huidige Rkc hanteert dit reglement en protocol. Nu de samenstelling veranderd is, zal op korte termijn gekeken moeten worden waar deze beide documenten aan de nieuwe samenstelling dienen te worden aangepast.

De huidige Rekenkamercommissie is inmiddels een jaar in functie.

De benoeming van de externe leden heeft plaatsgevonden voor een periode van een jaar met de mogelijkheid van herbenoeming. Deze periode loopt in april 2011 af.

Op 4 januari 2011 heeft het Rkc lid Ronald Hoekstra in de Rkc vergadering aangegeven dat hij na dit eerste jaar zijn werkzaamheden voor de Rkc wil stopzetten.

Reden voor zijn besluit zijn van persoonlijke aard en hebben o.a. te maken met verwachtingen die hij had betreffende het werken voor onze Rkc in relatie tot zijn werkzaamheden bij de Rekenkamer Oost Nederland.

Zoals ook al in de brief over de "tussenstand van de werkzaamheden" (brief d.d. 2 maart 2011) is gemeld zal het afscheid in goede harmonie plaatsvinden. Hij blijft in elk geval aan totdat het onderzoek naar de dorpsplatforms is afgerond. De Rkc wacht met de invulling van de vacature tot na de evaluatie, zodat ze de uitkomsten hiervan kan meenemen bij de selectieprocedure.

De beide andere externe leden hebben aangegeven wel voor herbenoeming in aanmerking te willen komen.

2.3 Productie Rekenkamercommissie vanaf april 2010

Diversen:

- Brief betreffende onderzoeksprogramma 2010
- Brief betreffende tussenstand werkzaamheden 2010 - 2011
- Onderzoeksprogramma 2011

Rapporten:

- Onderzoeksrapport Dorpsplatforms

In productie (2011):

- Jaarverslag 2010

Onderzoeken in portefeuille voor 2011:

- Meerjaren beleidsplan
- Subsidiebeleid.

Onderzoeken in portefeuille voor 2012 e.v. jaren:

- MFC 3B4

Landelijke tendens:

(Bron: www.lokalerekenkamer.nl, Monitor 2009)

Aantal onderzoeken per raadsperiode:

1. Hoeveel onderzoeken heeft de rekenkamer in de afgelopen raadsperiode uitgevoerd?

- Minimum: 1
- Maximum: 10

2. Hoeveel quick-scans heeft de rekenkamer in de afgelopen raadsperiode uitgevoerd?

- Minimum: 1
- Maximum: 10

3. Hoe vaak komt de rekenkamer per jaar bijeen?

- Minst vaak: 3
- Het vaakst: 20

3. Rol van de Rekenkamercommissie in relatie tot andere partijen

De Rekenkamercommissie ondersteunt de raad bij het uitoefenen van zijn controlerende (toezichhoudende) functie. De onderzoeksfunctie van de Rekenkamercommissie vraagt om een zelfstandige rolinvulling. Burgers, ambtenaren, het gemeentebestuur en de raad kunnen de rekenkamer attenderen op onderwerpen die onderzocht zouden kunnen worden. De Rekenkamercommissie bepaalt echter zelf welke onderzoeken wel of niet worden

uitgevoerd. Hiervoor is destijds bij het opstellen van de wet uitdrukkelijk gekozen en dit is later in jurisprudentie nog eens benadrukt, om de onafhankelijkheid van de Rekenkamercommissie te borgen.

3.1. Raad

De relatie met de raad is, behalve formeel (wettelijk), nader vorm gegeven door het aanwijzen van de rekeningcommissie als het orgaan vanuit de raad waarmee de Rkc kan klankborden. Het is de bedoeling dat de Rekenkamercommissie minstens tweemaal per jaar klankbordt met de rekeningcommissie. Onderwerpen zijn dan o.a. het jaarverslag en het onderzoeksprogramma. Juist omdat de Rekenkamercommissie de raad ondersteunt bij zijn controlerende functie, is het immers van belang dat de gekozen onderwerpen door de raad als politiek/maatschappelijk relevant worden gezien.

De Rekenkamercommissie heeft tijdens de vergadering van 4 januari 2011 het onderzoeksprogramma 2011 voorgelegd aan de leden van de rekeningscommissie. Ook is de voorzitter bij een aantal fracties langs geweest en heeft daar gevraagd naar hun verwachtingen omtrent de Rkc, o.a. wat betreft mogelijke onderzoeksonderwerpen. Het onderwerp voor het eerste onderzoek "Dorpsplatforms" is mede op grond hiervan gekozen.

Verder heeft de voorzitter bij zijn aantreden aangegeven prijs te stellen op een kennismakingsronde langs de verscheidene fracties. Hiervan hebben twee fracties gebruik gemaakt. Een aantal fracties heeft aangegeven hier nog graag gebruik van te willen maken. Echter hiertoe zijn nog geen afspraken gemaakt.

Landelijke tendens:

(Bron: www.lokalerekenkamer.nl, Monitor 2009)

De uitkomsten van onderzoeken communiceren rekenkamers nagenoeg wel altijd naar de raad (99%) en het college toe (91%). Maar meer dan een kwart (28%) van de rekenkamers stelt de ambtelijke organisatie niet van de onderzoeksresultaten op de hoogte. Rekenkamers communiceren doorgaans (82%) met de raad over de opvolging van aanbevelingen uit onderzoeksrapporten, maar veel minder vaak met het college (55%) en de ambtelijke organisatie (34%).

Externe leden onderhouden vaker contacten dan interne leden

Externe leden onderhouden vaker contacten met raadsfracties (43%) dan interne leden (34%). Externe leden hebben ook vaker (32%) contact met het college dan interne leden (10%). Interne leden hebben nauwelijks contact met de ambtelijke organisatie (5%); externe leden hebben hier vaker contact mee (19%).

Contact met burgers vooral via pers

Meer dan een derde (39%) van de rekenkamers krijgt onderzoeksonderwerpen aangedragen door burgers. In ongeveer de helft van de gevallen gaat de rekenkamer hier op in en voert onderzoek uit naar het aangedragen onderwerp. Burgers dragen diverse onderwerpen aan, variërend van het verdwijnen van busverbindingen tot het beheer van zwembaden. Veel onderwerpen liggen op het gebied van de openbare ruimte, zoals verlichting en verkeersmaatregelen.

Ongeveer een vijfde van de rekenkamers kondigt haar onderzoeken via de pers aan

(bijvoorbeeld via een nieuwsbericht in de lokale krant) of via de gemeentelijke website. Twee derde van de rekenkamers stelt de pers op de hoogte van onderzoeksuitkomsten.

Een vijfde van de rekenkamers stelt burgers op de hoogte van de uitkomsten van onderzoek, dit is hetzelfde percentage als in 2008. Rekenkamers communiceren nauwelijks met burgers over de opvolging van de aanbevelingen uit de onderzoeksrapporten (6%), laat staan over de voortgang van onderzoeken (3%).

3.2. College en ambtelijke organisatie

De huidige Rkc heeft in het afgelopen jaar op verschillende momenten contact gehad met leden van het college en met de ambtelijke organisatie. Zo heeft de voorzitter kennismakingsgesprekken gevoerd met de burgemeester en de gemeentesecretaris en in het kader van het onderzoek naar de dorpsplatforms zijn er contacten geweest met de ambtelijke organisatie.

De ervaring van de Rekenkamercommissie bij het onderzoek naar de dorpsplatforms is dat de ambtelijke organisatie open en toegankelijk is en zonder problemen medewerking verleent. In het gesprek met de gemeentesecretaris zijn de, door de vorige Rkc gemaakte afspraken over de medewerking aan de onderzoeken nogmaals aan de orde gesteld en er wordt nog steeds volgens deze heldere afspraken gewerkt.

Landelijke tendens:

Contact met raad, college, en ambtelijke organisatie verschilt

De meeste rekenkamers kondigen hun onderzoeken aan via een brief naar de raad en het college of door hen het onderzoeksprogramma op te sturen. Ook versturen veel rekenkamers jaarverslagen en nieuwsbrieven.

Bijna de helft (42%) van de rekenkamers communiceert niet met de raad over de voortgang van onderzoeken, en bijna 60% van de rekenkamers houdt het college en de ambtelijke organisatie hiervan niet op de hoogte.

(Bron: www.lokalerekenkamer.nl, Monitor 2009)

Toegevoegde waarde rekenkamer anders voor raad en college

Over het algemeen geven rekenkamers vaak aan dat hun rapporten goed zijn ontvangen door de raad. Er is minder inzicht in wat het college met hun rapporten doet.

Rekenkamers geven de volgende voorbeelden van hun toegevoegde waarde voor het functioneren van de gemeenteraad:

- Preventieve werking van onderzoeken. Bijvoorbeeld een proactieve reactie van de ambtelijke organisatie op het moment dat een onderzoek wordt opgestart.
- De raad waardeert de onderzoeken van de rekenkamer. De raad verwijst bijvoorbeeld naar onderzoeksrapporten of agendeert deze voor discussie in raadsvergaderingen.
- Het onderzoeksrapport leidt tot actie. Bijvoorbeeld een scherpere aansturing door de raad of een heroverweging van beleid naar aanleiding van een rekenkameronderzoek.
- Het college neemt aanbevelingen uit onderzoeksrapporten over. Soms past het college zijn werkwijze hierop aan, en rapporteert hierover terug aan de raad. Ook verwijst het college soms naar de aanbevelingen van de rekenkamer in brieven, plannen, of de programmabegroting.

Sommige rekenkamers geven aan dat zij slechts in beperkte mate het gevoel hebben iets toe te voegen aan het functioneren van de raad. Andere rekenkamers geven aan dat het college meer op scherp komt te staan door de activiteiten van de rekenkamer, waardoor er een 'preventief positief effect' optreedt. Zaken waar een rekenkamer onderzoek naar doet worden dan versneld ambtelijk aangepakt. Een aantal rekenkamers geeft aan dat hun onderzoeken onderbenut blijft omdat de raad niet altijd door heeft dat de rekenkamercommissie een instrument voor hen is.

3.3. Afstemmingsoverleg

Eens per jaar vindt het afstemmingsoverleg plaats tussen de Rkc, de accountant, de rekeningcommissie en de auditor. Ieder geeft een presentatie van de werkzaamheden die zij het afgelopen jaar hebben uitgevoerd en de verschillende onderzoeksonderwerpen voor het komende jaar worden zo mogelijk op elkaar afgestemd. Het afstemmingsoverleg vond dit keer plaats op 16 november 2010.

4. Functioneren van de Rekenkamercommissie

4.1. Werkwijze

De huidige Rekenkamercommissieleden komt eens per maand bij elkaar in het gemeentehuis. Inmiddels hebben er 11 Rkc vergaderingen plaatsgevonden. Er wordt vergaderd volgens een agenda die de voorzitter in overleg met griffie samenstelt. Vaste agendapunten zijn o.a. actualiteiten uit de gemeente, ingekomen stukken. Van elke vergadering wordt een verslag gemaakt. Vergadering en verslag zijn niet openbaar.

4.1.1. onderlinge samenwerking

Bij de selectie van de huidige Rkc leden was een belangrijk aandachtspunt de onderlinge samenwerking. De vorige Rkc heeft op dit vlak enige strubbelingen gekend. Gekeken is dus niet alleen naar achtergrond en ervaring van de leden, maar ook of zij in staat zijn om een vruchtbare samenwerking tot stand te brengen.

4.1.2. taakverdeling

Deze Rkc is nog te kort actief om al tot een specifieke taakverdeling te komen. Nu dhr. Hoekstra (onderzoeker bij Rekenkamer Oost Nederland) afziet van de mogelijkheid herbenoemd te worden, dient eerst de ontstane vacature te worden opgevuld alvorens gekeken kan worden of en hoe een specifieke taakverdeling eruit zou kunnen komen te zien.

Bij het eerste Rkc onderzoek met betrekking tot de dorpsplatforms is ervoor gekozen om het onderzoek gezamenlijk op te pakken, in die zin dat alle leden betrokken zijn bij het onderzoek. De interviews zijn gehouden of in aanwezigheid van de voorzitter en een Rkc lid of in aanwezigheid van de griffier. De deskresearch is verdeeld naar interesse en deskundigheid.

De constante factor bij het onderzoek was de voorzitter. Het verwerken van de onderzoeksgegevens in een datamatrix is gedaan door alle leden en de griffier. In elke Rkc vergadering is het onderzoek aan de orde geweest en zijn de vorderingen besproken. Het schrijven van het rapport is bij één Rkc lid (de voorzitter) neergelegd. Dit heeft zijn voordelen (o.a. één schrijfstijl) maar er kleven ook nadelen aan om slechts één persoon het schrijfwerk te laten doen, immers het schrijven is een enigszins eenzame bezigheid en tijdens het schrijven mis je het sparren over de inhoud.

De vorderingen zijn overigens wel weer gedeeld tijdens de Rkc vergaderingen en hier vond dan ook de feedback plaats op het geschrevene.

Deze werkwijze is niet als meest ideale ervaren. De Rkc leden zijn nog zoekende naar de beste wijze van samenwerking tijdens het doen van een onderzoek en een bijpassende taakverdeling. Om zodoende de betrokkenheid bij alle leden te realiseren maar ook de discussie in de Rekenkamercommissie inhoud te kunnen geven en om meer profijt te hebben van ieders deskundigheid tijdens het schrijven.

4.1.3. onderzoek zelf doen of uitbesteden

De raad heeft in zijn besluit over de nieuwe samenstelling van de Rkc aangegeven dat verwacht wordt dat de leden vooral zelf onderzoek doen en niet per definitie onderzoek uitbesteden. In 2010 is de Rkc dan ook begonnen met een onderzoek naar de Dorpsplatforms in de gemeente en heeft dit zelf ter hand genomen (zie voor verdere werkwijze bij het onderzoek bij taakverdeling).

Deze verwachting betekent wel dat meer dan één à twee onderzoeken per jaar wel het maximum is wat qua capaciteit mogelijk is.

Het inhuren van externe bureaus kan uiteraard wel, echter het budget zal daar niet altijd de ruimte toe bieden. Dit heeft uiteraard behalve voor het aantal onderzoeken, ook consequenties voor de keuze van onderwerpen.

Wordt er een groot, technisch ingewikkeld of zeer specifiek onderwerp uitgekozen waarvoor inhoudelijke expertise nodig is, ligt het in de rede om externe ondersteuning te zoeken.

Ook kan gekeken worden naar deelname aan benchmarks en quickscans.

Dit zullen nooit echt diepgaande onderzoeken zijn, echter als instrument kan het snel resultaat opleveren. Bijvoorbeeld of een bepaald onderwerp diepgaand onderzoek rechtvaardigt.

- Het instrument benchmark: een benchmark is een techniek om de eigen prestatie of de eigen organisatie te vergelijken met de prestaties of de organisaties van anderen. Dit instrument kan bijvoorbeeld als extra instrument worden toegevoegd aan grotere onderzoeken.
- Het instrument quickscan: in een quickscan wordt op basis van een beperkte steekproef een impressie verkregen van de kwaliteit van onderdelen van de gemeentelijke dienstverlening. De quickscan helpt om vat te krijgen op de vraag over de eventuele noodzakelijkheid van een verdergaand onderzoek.

Inhuur externe onderzoeksbureaus kost meeste budget

Net als in 2007 besteden rekenkamers het meeste geld aan de inhuur van externe onderzoeksbureaus. Gemiddeld is men hier € 28.048 aan kwijt (spreiding is min. €2100, max. €200.000). Meer dan drie kwart (77%) van de rekenkamers heeft het afgelopen jaar een extern bureau ingeschakeld. Nagenoeg alle rekenkamers (93%) hebben dit gedaan voor het uitvoeren van onderzoek. Sommige rekenkamers schakelden een extern bureau in voor advies (16%), voor het begeleiden van discussiebijeenkomsten (12%), of voor ondersteunende taken (11%). (bron: monitor 2009 Lokale Rekenkamer).

4.1.5. Budget

De raad stelt jaarlijks het budget voor de Rekenkamercommissie vast. Voor de jaren 2006 t/m 2011 bedraagt het budget steeds € 50.000, -. Volgens de geldende verordening worden ten laste van dit budget de kosten gebracht voor:

- a. de vergoedingen voor de externe leden;
- b. externe deskundigen die eventueel door de Rekenkamercommissie zijn ingeschakeld;
- c. het ambtelijk secretariaat;
- d. eventuele overige uitgaven die de commissie nodig acht voor de uitoefening van haar taak.

In verhouding tot vergelijkbare gemeenten, heeft de Rekenkamercommissie met deze 50.000 euro een gemiddeld budget. Tot nu toe is de Rekenkamercommissie elk jaar goed uitgekomen met dit budget. Het budget is voor de Rekenkamercommissie leidend en wordt niet overschreden, dat kan tot gevolg hebben dat soms niet alle daadwerkelijk gemaakte uren ook worden gedeclareerd. Dit is een aandachtspunt voor de Rekenkamercommissie.

De grootste posten zijn de vergoedingen voor de externe leden (€ 164, - per vergadering en € 82, - per uur voor andere werkzaamheden¹) en het ambtelijk secretariaat (griffier en plv. griffier ieder voor 4 uur per week; 0,2 fte).

Ervaring leert dat het budget toereikend is voor het uitvoeren van één groter onderzoek per jaar aan te vullen met een enkele quickscan. De mogelijkheden om te komen tot samenwerking met een andere Rekenkamercommissie zijn door de vorige Rkc onderzocht, maar nog niet opgepakt. Samenwerking met de Rkc van gemeente Wageningen liep bijvoorbeeld op niets uit door heroverweging van de invulling van de Rkc aldaar.

Voor de concrete toerekening van de verschillende kosten aan dit budget zij verwezen naar bijlage twee een uitgavenoverzicht.

Landelijke tendens:

In vergelijking met 2006 en 2007 hebben steeds meer rekenkamers een hoger budget te besteden. Er is in 2009 en 2010 vooral een toename in het percentage rekenkamers dat een budget tussen de €25.000 tot €40.000 heeft en €40.000 tot €70.000 heeft.

(Bron: www.lokalerekenkamer.nl, Monitor 2009).

Gemiddeld budget per inwoner nagenoeg constant.

Sinds 2004 is het gemiddelde rekenkamerbudget per inwoner na een flinke terugval in 2005 licht gestegen en daarna voornamelijk constant gebleven (zie grafiek 3). In 2010 is het gemiddelde budget per inwoner afgenomen en ligt op een vergelijkbaar niveau (€1,24) als in 2006 (€1,23).

Budgetdaling vooral bij kleinere gemeenten.

Rekenkamers van gemeenten met minder dan 30.000 inwoners hebben in de afgelopen jaren gemiddeld per inwoner minder budget te besteden. In 2005 was dit budget gemiddeld €1,49 per inwoner. In 2010 is dit gedaald tot €1,35 per inwoner. Bij de middelgrote en grote gemeenten fluctueert de gemiddelde hoogte van het rekenkamerbudget per inwoner en is er geen duidelijke trend zichtbaar.

Verschuiving vergoeding externe leden.

Op de tweede plaats komt de eigen ondersteuning, hier besteedt men gemiddeld €22.713 aan (spreiding is min. €658, max. €1.300.000). De vergoeding van externe leden kost gemiddeld €11.021 (spreiding is min. €850, max. €75.000). De vergoeding van externe leden vindt op verschillende manieren plaats. Ten opzichte van 2007 (23%) krijgen steeds meer externe leden (33%) een vaste vergoeding per maand. Ook is er een verschuiving te zien in het aantal vergadervergoedingen: dit neemt af van 51% in 2007 tot 25% in 2009.

Weinig samenwerking met andere rekenkamers

Bijna driekwart (72%) van de rekenkamers werkt niet samen met andere rekenkamers. De rekenkamers die wel met andere rekenkamers samenwerken doen dit vaak vanwege een gezamenlijke rekenkamer of dezelfde leden. Bij de rekenkamers die samenwerken komt het regelmatig voor dat zij gezamenlijk onderzoek uitvoeren. Het komt minder vaak voor dat rekenkamers dezelfde secretaris of ondersteuning hebben. Ook overleg en uitwisseling van ideeën en kennis komen relatief gezien minder vaak voor. Vaak genoemde voordelen van samenwerking zijn: kostenbesparing, kennisdeling, en de mogelijkheid tot benchmarking.

4.2. Samenstelling

¹ Dit was tot 2008 € 260, - per vergadering en € 65, - per uur voor andere werkzaamheden.

Uw raad heeft in eerste instantie gekozen voor een gemengde commissie, bestaande uit twee raadsleden en drie externe leden, waaronder een extern voorzitter. Na ruim 2 jaar ervaring met een commissie in die samenstelling en na een evaluatie van de werkzaamheden is op 29 oktober 2009 gekozen voor een externe commissie bestaande uit drie personen, een voorzitter en twee leden.

De overwegingen die daarbij destijds een rol speelden waren de “dubbele petten-problematiek” die kan ontstaan voor raadsleden die lid zijn van de Rkc en dat de onafhankelijkheid van de Rkc optimaal gewaarborgd is bij een geheel externe Rkc.

Met de griffie als vaste ondersteuners van de Rkc en de leden van de rekeningcommissie als klankbordgroep dient de link met de raad en de Renkumse gemeenschap gewaarborgd te blijven, nu er enkel externe leden in de Rkc zitten.

Landelijke tendens:

Rekenkamermodel constant

De overgrote meerderheid (95%) van de rekenkamers heeft een extern lid als voorzitter. Verder heeft bijna de helft (42%) van de rekenkamers een extern model met uitsluitend externe leden. Slechts 3% van de rekenkamers heeft uitsluitend interne leden. De rest van de rekenkamers hanteert voornamelijk een gemengd model. Deze verdeling van modellen is over de jaren heen min of meer hetzelfde gebleven.

Gemiddeld bestaat een rekenkamer uit vier leden; in de praktijk zijn dit vaak drie of vijf leden. (bron: monitor 2009 Lokale Rekenkamer).

Nu een jaar verder, kan in elk geval gezegd worden dat de verwachte nadelen van een volledig externe Rkc (onvoldoende voeling met de Renkumse gemeenschap) niet als zodanig door de Rkc leden zelf wordt ervaren.

Veel hangt natuurlijk ook af van de personen die zitting hebben in de Rekenkamercommissie en van de lokale bestuurscultuur. En de contacten die tot nu toe gelegd zijn, zijn alle prettig verlopen en heeft de Rkc als open en constructief ervaren.

Het klankborden met de rekeningcommissie verliep in eerste instantie wat moeizaam omdat een gezamenlijke datum niet kon worden gevonden. Echter toen losgelaten werd dat iedereen aanwezig moest zijn, heeft in elk geval een ontmoeting plaatsgevonden waarbij gebrainstormd is over het onderzoeksprogramma voor 2011.

4.3. Ondersteuning

Uw raad heeft de griffie in 2008 aangewezen als de vaste ambtelijke ondersteuning van de Rkc. De griffier en de plaatsvervangend griffier hebben hiervoor maximaal 0,2 fte (één dag per week) beschikbaar gekregen.

Landelijke tendens:

Drie kwart van de rekenkamers beschikt over ondersteunende menskracht. Deze ondersteuning is als volgt georganiseerd (combinaties zijn mogelijk, daarom tellen de antwoorden niet op tot honderd procent):

- De griffie ondersteunt bijna twee derde (64%) van de rekenkamers: bij 27% van de rekenkamers gebeurt dit door de griffier en bij 37% van de rekenkamers door een medewerker van de griffie.
- 30% van de rekenkamers heeft zelf ondersteuning in dienst.
- Bijna een vijfde (18%) van de rekenkamers huurt externe ondersteuning in.

(bron:www.lokalerekenkamer.nl, Monitor 2009)

De keuze voor de griffie als ambtelijke ondersteuning is o.a. ingegeven door efficiency overwegingen: de griffie is al vanaf 2002 werkzaam voor commissies van de raad, kent de weg in de organisatie, beheerst de processen en enige onderzoekskennis en ervaring is eveneens aanwezig. Extra argument is dat de griffie, nu er gekozen is voor een volledig externe commissie, de link kan zijn tussen raad/rekeningcommissie en Rkc.

De kosten voor de ambtelijke ondersteuning worden, volgens de geldende Verordening op de rekenkamercommissie, betaald uit het jaarlijks door de raad aan de Rekenkamercommissie beschikbaar gestelde budget, dat toen gesteld was op 50.000 euro.

In de verordening van de Rekenkamercommissie is opgenomen dat de ambtelijk secretaris belast is met de agendaplanning, de verslaglegging en de dossiervorming. In het reglement (Onderzoeksprotocol) van de Rekenkamercommissie is deze rol echter uitgebreider omschreven en heeft de ambtelijk secretaris ook een rol bij het onderzoeksproces.

Wat betreft de samenwerking met de griffie is de Rkc van mening dat deze uitstekend is. De constructie waarbij gekozen is voor een vaste ambtelijke ondersteuning vanuit de griffie werkt goed. Op deze wijze is de toegankelijkheid tot de organisatie gewaarborgd en ook een ook goede voeding van hetgeen er speelt in de gemeente (raad) is verzekerd. De attitude van de griffiemedewerkers zoals die tot nu toe ervaren is, is eveneens uitstekend. De samenwerking met alle griffiemedewerkers is plezierig en constructief. De griffie pakt veel op en is pro actief.

5. Samenvatting

De voorzitter van de rekeningcommissie heeft in overleg het functioneren van de Rekenkamercommissie onder de loep genomen en constateert dat er na een jaar als externe Rekenkamercommissie gefunctioneerd te hebben sprake is van een positief begin.

De samenstelling die gekozen is, volledig externe Rekenkamercommissie met ambtelijke ondersteuning door de griffie voldoet aan de verwachtingen.

Er is een goede start gemaakt door de nieuwe externe leden en de inwerkperiode is goed en vruchtbaar verlopen. Er is inmiddels een onderzoek afgerond dat de Rekenkamercommissie leden conform de verwachtingen van de raad zelf ter hand hebben genomen.

Er is sprake van een goede onderlinge samenwerking en ook een goede samenwerking met andere betrokken interne partijen.

Veel ervaring met onderzoeksmethoden en onderlinge taakverdeling hebben de leden nog niet kunnen opdoen, maar de eerste ervaringen die opgedaan zijn positief. Wel heeft het schrijven van het onderzoeksrapport de aandacht van de Rekenkamercommissie. Het door één persoon laten schrijven van een rapport is niet een optimale werkvorm, zo is de Rekenkamercommissie gebleken.

Het klankborden met de rekeningcommissie is voor verbetering vatbaar. Het blijkt lastig om een moment te vinden waarop alle betrokkenen in de gelegenheid aan een dergelijk overleg deel te kunnen nemen. De behoefte om te klankborden is duidelijk aanwezig bij de Rekenkamercommissie. Het overleg dat heeft plaatsgevonden op 4 januari 2011 was wel zeer constructief en open.

Met het betrekken van de samenleving bij de onderzoeken heeft deze Rkc een eerste ervaring opgedaan met het onderzoek naar de dorpsplatforms. Hierbij zijn de voorzitters van platforms benaderd en geïnterviewd. De Rekenkamercommissie wil de betrokkenheid van burgers verder vergroten door meer publiciteit te geven aan de onderzoeken en door burgers zo mogelijk te betrekken bij de onderwerpkeuze en/of de onderzoeken.

De contacten met college en ambtelijk organisatie zijn goed opgepakt door de nieuwe leden. De contacten kenmerken zich door hun open en toegankelijke karakter. De Rekenkamercommissie blijft er aan werken om vooral gezien te worden als een onderzoekscommissie met de blik op de toekomst, dan als een 'afreken'-kamer. Deze Rekenkamercommissie zet in op meer en directe mondelinge communicatie.

De Rekenkamercommissie heeft het begin jaar, zoals opgemerkt één onderzoek zelf uit kunnen voeren. Verder heeft dit begin jaar in het teken gestaan van het inwerken, contacten leggen en het leggen van een basis voor een goede onderlinge samenwerking.

De Rekenkamercommissie zal de komende periode op zoek moeten naar een nieuw lid, nu dhr. Hoekstra heeft aangegeven niet voor herbenoeming in aanmerking te willen komen. Verder zal de Rkc het onderzoeksprogramma 2011 gaan oppakken en tevens het protocol en reglement onder de loep nemen.

6. Conclusies

Conclusie met betrekking tot de samenstelling van de Rekenkamercommissie

De samenstelling van de Rkc; externe leden met externe voorzitter, griffie als ambtelijke ondersteuning en rekeningcommissieleden als klankbordgroep, voldoet. Uiteraard met de kanttekening dat er slechts een jaar ervaring mee is opgedaan. Aan de eerder benoemde uitgangspunten van onafhankelijkheid en het bijdragen aan de controlerende taak van de gemeenteraad, kan prima worden voldaan.

Conclusie met betrekking tot werkwijze onderzoeken

Ervaring met tot nu toe met het zelf uitvoeren van het onderzoek zijn positief. Afhankelijk van de onderzoekskeuze en de aanwezige deskundigheid blijft het uitbesteden van onderzoeken aan externen tot de mogelijkheden behoren, zolang dit binnen het beschikbare budget mogelijk is. Samenwerken met andere gemeentelijke Rekenkamercommissie's is uitdrukkelijk een optie, maar ook kan gedacht worden aan meedoen aan benchmarks en quickscans.

Het laten schrijven van een onderzoeksrapport door één Rekenkamercommissie lid is niet een optimale werkvorm gebleken. Andere werkvormen moeten bekeken worden.

Conclusie met betrekking tot de communicatie

De Rekenkamercommissie zal de communicatie en de PR naar buiten toe oppakken. De Rkc is zich bewust van het belang van een goede communicatie met de raad, het college, de organisatie en ook de burgers. De Rkc wil graag aandacht hebben voor meer creatievere wijzen van aanbieden van rapporten aan de raad en andere betrokkenen.

De contactmomenten met de raad wil de Rkc nog meer intensiveren, zoals nu ook gebeurd is met het geven van een tussenstand van de werkzaamheden.

Om dit te bereiken, stelt de Rkc zich voor om:

- bijeenkomsten met de rekeningcommissie aan het begin van het jaar vast te leggen;
- waar mogelijk en nuttig de raad te betrekken bij onderzoeken, bijvoorbeeld wanneer er een onderzoeksonderwerp is gekozen, fracties betrekken bij de 'inkleuring' van het onderzoek;
- de raad regelmatig te voorzien van een "raads"brief met een tussenstand van de Rkc activiteiten.

Conclusie met betrekking tot ambtelijke ondersteuning door de griffie

De samenwerking wordt van beide kanten als waardevol aangemerkt. De constructie waarbij gekozen is voor een vaste ambtelijke ondersteuning vanuit de griffie werkt goed.

Conclusie met betrekking tot het budget

Het huidige budget van 50.000 euro is voldoende voor het doen van een groot onderzoek, evt. aangevuld met een quickscan. Er is soms sprake van "verborgen" kosten wanneer de Rekenkamercommissie niet alle werkelijk gemaakte uren declareert. Hier moet de Rekenkamercommissie zelf alert op blijven.

7. Aandachtspunten voor de Rekenkamercommissie

Relatie Raad / Rekenkamercommissie

Doel: Zichtbaarheid en betrokkenheid vergroten

Aandachtspunten:

- Aanbieden van halfjaarlijkse updates van onderzoeksvoortgang en andere werkzaamheden.
- Raad betrekken bij het eigenlijke onderzoek (voorbeeld: dorpsplatforms).
- Mogelijkheden van eigen ruimte op website benutten (nieuwsbrief voor raads- en commissieleden).
- Rekeningcommissie betrekken bij de oriëntatie op mogelijke onderwerpen voor onderzoek.
- Fracties betrekken bij de inkleuring van gekozen onderzoeksonderwerpen.
- Populaire samenvatting van onderzoeksrapporten aanbieden.
- Toelichting van onderzoeken in commissies laten plaatsvinden maar ook andere creatieve mogelijkheden hiervoor onderzoeken.
- Toetsen of aanbevelingen zijn uitgevoerd (voortgangsonderzoek).

Relatie Publiek / Rekenkamercommissie

Doel: Bekendheid en betrokkenheid vergroten

Aandachtspunten:

- Mogelijkheden van eigen ruimte op website benutten.
- Inwoners betrekken bij de oriëntatie op mogelijke onderwerpen voor onderzoek.
- Populaire samenvatting van onderzoeksrapporten aanbieden.
- Enquêtes doen onder de inwoners.
- Persberichten uitdoen en persconferenties uitschrijven bij het uitkomen van een onderzoeksrapport.

Relatie College en Ambtelijke organisatie / Rekenkamercommissie

Doel: Betrokkenheid en acceptatie vergroten

Aandachtspunten:

- Aandacht hebben voor de wijze van terugkoppeling naar het college en de organisatie incl. hoor en wederhoor.
- Onderzoeksprotocol en reglement aanpassen, de procedure en rollen helder uiteen zetten.

Werkwijze Rekenkamercommissie inclusief ondersteuning

Doel: Effectiviteit en efficiency verbeteren

Aandachtspunten:

- De constructie waarbij gekozen is voor een vaste ambtelijke ondersteuning vanuit de griffie handhaven, wel helderheid over ondersteuning, verwachtingen werkzaamheden per project afspreken.
- Oog houden voor werkelijke kostenplaatje van onderzoeken.
- Werkvormen uit proberen voor wat betreft de totstandkoming van een onderzoeksrapport.
- Mogelijkheden onderzoeken van samenwerking met andere Rekenkamercommissies.

8. Aanbevelingen aan de raad

De voorzitter van de rekeningcommissie en de voorzitter van de Rkc adviseren de raad de huidige samenstelling van de Rkc te handhaven en de twee leden die hiervoor in aanmerking wensen te komen te herbenoemen. Tevens adviseren zij de raad de Rkc met de uitkomsten van deze evaluatie in gedachten en conform de verordening het invullen van de ontstane vacature ter hand te nemen.

8.1. Samenstelling

De huidige samenstelling van drie externe leden inclusief voorzitter en met de rekeningcommissieleden als klankbordgroep voldoet aan de uitgangspunten die de raad heeft geformuleerd, nl. onafhankelijkheid maar met een waarborg voor de link naar de Renkumse gemeenschap en raad.

De Rekenkamercommissie adviseert de raad dan ook de externe Rekenkamercommissie (onafhankelijkheid) met drie leden en de rekeningcommissieleden als klankbordgroep te continueren.
--

8.2. Budget

Ervaring uit het verleden leert dat het budget van 50.000 euro toereikend is om in elk geval een groot onderzoek te laten doen (ook door externen) en één kleiner onderzoek (quickscan, benchmark). Deze Rkc heeft het eerste jaar zelf één onderzoek gedaan en is ruim uitgekomen met het budget.

Het budget handhaven op 50.000 euro.

8.3. Ambtelijke ondersteuning

Over de kwaliteit van de ambtelijke ondersteuning door de griffie is de Rekenkamercommissie tevreden.

Huidige ondersteuning door de griffie handhaven.
--

Bijlage

- *Uitgaven 2006, 2007, 2008, 2009 en 2010*

Kostensoort	Omschrijving	Bedrag 2006 (bijgesteld)	Bedrag 2007	Bedrag 2008	Bedrag 2009	Bedrag 2010
Documentatie	lidmaatschap 2006 NVRR	300,00	305,00	310,00	320,00	392,96
Representatie	diverse posten	933,40	121,22	113,28		51,25
Catering						496,34
Diensten, Uitbestede werkzaamheden				11.280,00	35.957,18	
Diensten, vergoedingen	diverse posten	16.840,83	10.575,00			
Vergoedingen externe leden	diverse posten	17.158,78	18.494,98	10.566,58		23.302,88
Opleiding, training						390,00
Autokosten		133,76		93,48		374,67
Ambtelijk secretariaat	ambtelijk secretariaat	14.633,23	16.141,58	17.064,04	17.846,78	18.841,89
Totaal generaal		50.000,00	45.637,78	43.427,38	54.123,96	43.849,99
Restant			4.362,22	10.572,62	-4.123,96	6.150,01

